

Wykład 3

Przestrzenie metryczne

Teleinformatyka, AMiA, AEil, 2022/23

dr inż. Roksana Słowik
Katedra Matematyki

Definicja

Niech X będzie zbiorem niepustym. *Metryką* na zbiorze X nazywamy dowolną funkcję $d : X \times X \rightarrow \langle 0, \infty \rangle$, która dla dowolnych $x, y, z \in X$ spełnia następujące warunki:

- ❶ $d(x, y) = 0 \iff x = y$,
- ❷ $d(x, y) = d(y, x)$,
- ❸ $d(x, z) \leq d(x, y) + d(y, z)$.

Definicja

Przestrzenią metryczną nazywamy uporządkowaną parę (X, d) , gdzie X jest niepustym zbiorem, a d metryką określoną na tym zbiorze. Elementy przestrzeni X nazywamy punktami, natomiast wartość $d(x, y)$ odległością między punktami x, y .

Przykład

Jeśli X jest dowolnym zbiorem, to następującą metrykę:

$$d(x, y) = \begin{cases} 0 & \text{gdy } x = y \\ 1 & \text{gdy } x \neq y \end{cases}$$

nazywamy metryką dyskretną lub zero-jedynkową.

Przykład

Dla $X = \mathbb{R}^n$ funkcja d taka, że

$$d((x_1, x_2, \dots, x_n), (x'_1, x'_2, \dots, x'_n)) = |x_1 - x'_1| + |x_2 - x'_2| + \dots + |x_n - x'_n|$$

jest metryką.

Metryki euklidesowe

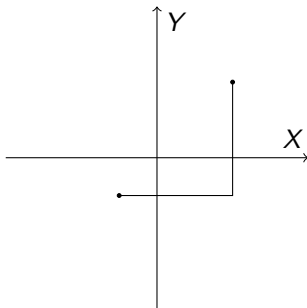
- $X = \mathbb{R}, d(x_1, x_2) = |x_1 - x_2|$
- $X = \mathbb{C}, d(z_1, z_2) = |z_1 - z_2|$
- $X = \mathbb{R}^2, d((x_1, y_1), (x_2, y_2)) = \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2}$
- $X = \mathbb{R}^n,$
 $d((x_1, \dots, x_n), (x'_1, \dots, x'_n)) = \sqrt{(x_1 - x'_1)^2 + \dots + (x_n - x'_n)^2}$

Metryki nieeuklidesowe

Przykład

Metryka taksówkowa:

$$d((x_1, y_1), (x_2, y_2)) = |x_1 - x_2| + |y_1 - y_2|$$

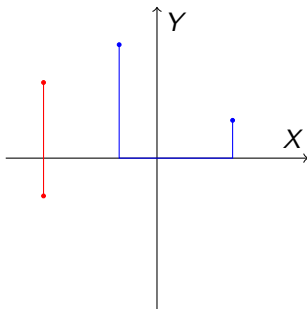

Metryki nieeuklidesowe

Przykład

Metryka rzeka:

$$d((x_1, y_1), (x_2, y_2)) = \begin{cases} |y_1 - y_2| & \text{gdy } x_1 = x_2 \\ |x_1 - x_2| + |y_1| + |y_2| & \text{gdy } x_1 \neq x_2 \end{cases}$$

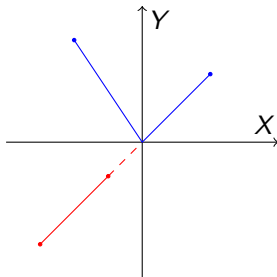

Metryki nieeuklidesowe

Przykład

Metryka centrum:

$$d((x_1, y_1), (x_2, y_2)) = \begin{cases} \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2} \\ \text{gdy } O, (x_1, y_1), (x_2, y_2) \text{ są współliniowe} \\ \sqrt{x_1^2 + y_1^2} + \sqrt{x_2^2 + y_2^2} \\ \text{gdy } O, (x_1, y_1), (x_2, y_2) \text{ nie są współliniowe} \end{cases}$$

X - przestrzeń metryczna

Definicja

Kulą o środku P i promieniu r nazywamy zbiór

$$B(P, r) = \{Q \in X : d(P, Q) < r\}$$

Ćwiczenie

W $\mathbb{R}^2$ z metrykami

- ① *euklidesową,*
- ② *dyskretną,*
- ③ *taksówkową,*
- ④ *rzeką*
naszkicować kulę $B((1, 1), 3)$.

X - przestrzeń metryczna

Definicja

Otoczeniem punktu P nazywamy dowolną kulę o środku w P .

Definicja

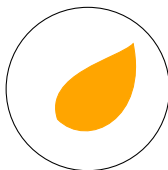
Sąsiedztwem punktu P nazywamy dowolną kulę o środku w P bez tego środka.

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

Zbiór S nazywamy *ograniczonym*, jeśli jest on zawarty w pewnej kuli.

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

*Punkt P nazywamy **punktem skupienia** zbioru S , jeśli w dowolnym sąsiedztwie punktu P znajduje się co najmniej jeden punkt ze zbioru S .*

Ćwiczenie

Wyznaczyć punkty skupienia zbiorów

- ❶ $(0, 1)$
- ❷ $\langle 0, 1 \rangle$
- ❸ $\mathbb{Q} \cap \langle 0, 1 \rangle$

w $\mathbb{R}$ z metryką euklidesową.

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

Zbiór S nazywamy *domkniętym*, jeśli zawiera on wszystkie swoje punkty skupienia.

Definicja

Domknięciem zbioru S nazywamy najmniejszy zbiór domknięty zawierający S . Domknięcie zbioru S oznaczamy $cl(S)$.

Ćwiczenie

W $\mathbb{R}$ z metryką euklidesową wyznaczyć $cl(S)$, jeśli

- 1 $S = (-2, 3) \cup (3, 7)$,
- 2 $S = \mathbb{Q}$.

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

Punkt P nazywamy *punktem wewnętrznym* zbioru S , jeśli istnieje otoczenie punktu P , które jest całkowicie zawarte w S .

Zbiór wszystkich punktów wewnętrznych zbioru S nazywamy jego *wnętrzem*. Oznaczamy je $\text{int}(S)$.

Ćwiczenie

W $\mathbb{R}$ z metryką euklidesową wyznaczyć $\text{int}(S)$, jeśli

❶ $S = \langle -2, 1 \rangle$,

❷ $S = \mathbb{Q}$.

Definicja

Zbiór S nazywamy *otwartym*, jeśli każdy jego punkt jest punktem wewnętrznym S .

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

*Punkt P nazywamy **punktem izolowanym** zbioru S , gdy istnieje pewne sąsiedztwo P , które nie zawiera punktów zbioru S .*

Przykład

Punkt 3 jest punktem izolowanym zbioru $(-1, 1) \cup \{3\}$.

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

*Punkt P nazywamy **punktem brzegowym** zbioru S , jeśli w każdym otoczeniu punktu P znajduje się co najmniej jeden punkt należący do S i co najmniej jeden punkt nie należący do S .*

*Zbiór punktów brzegowych zbioru S nazywamy jego **brzegiem** i oznaczamy $bd(S)$ (lub $\partial(S)$).*

X - przestrzeń metryczna

$$S \subseteq X$$

Definicja

Zbiór S nazywamy *spójnym*, jeśli nie można go przedstawić w postaci sumy dwóch niepustych i rozłącznych zbiorów otwartych.

Przykład

W $\mathbb{R}$ z metryką euklidesową każdy przedział jest spójny.

Uwaga

Podzbiór $\mathbb{R}^2$ jest spójny wtedy i tylko wtedy, gdy dowolne dwa punkty tego zbioru można połączyć krzywą całkowicie zawartą w tym zbiorze.

Definicja

Obszarem nazywamy dowolny niepusty, otwarty i spójny podzbiór S zbioru $\mathbb{R}^2$.

Definicja

Obszarem domkniętym nazywamy zbiór postaci $cl(S)$, gdzie S jest pewnym obszarem.